

1 § Beslut om sammanträdets hållande

Anf. 1 TALMANNEN:

Kallelse till sammanträde ska anslås i riksdagens lokaler senast kl. 18.00 dagen före sammanträdet och minst 14 timmar i förväg. Om det finns synnerliga skäl får kallelsen dock anslås senare. I så fall får sammanträdet hållas endast om mer än hälften av riksdagens ledamöter medger det.

Jag finner att synnerliga skäl föreligger att hålla detta sammanträde med hänsyn till kammarens sammanträdesplan före sommaruppehållet.

Kammaren biföll talmannens förslag att sammanträdet fick hållas.

2 § Lag om signalspaning m.m. (förnyad behandling)

Föredrogs

försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU15

Lag om signalspaning m.m. (förnyad behandling) (prop. 2006/07:63).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 2 KARIN ENSTRÖM (m):

Herr talman! Försvarsutskottet har efter en ytterligare beredning och förnyad behandling kommit att föreslå ett antal kompletteringar som jag på kortast möjliga tid ska försöka presentera för kammaren.

Utskottet anser att lagen om signalspaning ska kompletteras på följande sätt:

- Att tillstånden enligt signalspaningslagen beslutas av en ny domstolsliknande nämnd,
- att den domstolsliknande nämnden ska fatta beslut om tillstånd för användande av sökbegrepp hänförliga till fysiska personer och
- att regeringen och Regeringskansliet ska ta integritetshänsyn vid sina beslut om inriktningen.

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

Därutöver föreslår utskottet att de preciseringar som presenterades i kammardebatten i går, nämligen en precisering för vilka ändamål signalspaning ska få bedrivas, hur tillämpningen av tillståndsgivningen ska gå till, hur förstöring av uppgifter ska genomföras och att regeringen ska lämna årliga rapporter till riksdagen och redovisa en kontrollstation 2011, ska ges regeringen till känna.

Utskottet föreslår vidare att ett särskilt uppdrag lämnas till Datainspektionen om att fram till kontrollstationen 2011 följa FRA:s verksamhet ur ett integritetsskyddsperspektiv. Till Datainspektionen ska en särskild referensgrupp knytas med personer som nomineras av riksdagspartierna.

Regeringen ska också tillsätta en kommitté som utifrån ska följa FRA:s verksamhet generellt från ett integritetsskyddsperspektiv fram till kontrollstationen. Kommittén ska bestå av parlamentariker. Kommittén ska tillsätta ett integritetsombud som har till uppgift att vid tillståndsprövningen bevaka integriteten för personer bosatta i Sverige.

Även detta som utskottet anför om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Herr talman! Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 3 ANDERS KARLSSON (s):

Herr talman! Vi har hört en inledning av utskottsledamoten. Den inledningen syftar till att tala om vad detta ärende handlar om. Det har Karin Enström gjort på ett föredömligt sätt. Men hon gjorde ett generalfel, hon yrkade bifall till utskottets förslag, vilket hon inte kan göra i det sammanhanget. Jag vill bara påtala det. Det är inte inledarna som ska göra det. Ett fel kan begås, och det har gjorts, och det är ingenting mer med det.

Herr talman! När jag i går stod här i talarstolen och inledde debatten om FRA kunde jag inte i min vildaste fantasi föreställa mig att jag ett dygn senare skulle stå här igen och debattera frågan på nytt.

Vad vi har sett prov på här i går och i dag är inget annat än ett skådespel för att blidka folket. Dagens förslag är exakt samma lagförslag som det vi hade att hantera i går.

(Applåder)

Dagens förslag är exakt samma lagförslag som det vi hade att hantera för ett år sedan. Med den här borgerliga cirkusen försöker ni lura er själva och andra att något har skett med detta lagförslag. Så är det inte.

Fredrick Federley, det här är ord för ord samma lagförslag som det vi tidigare tagit upp. Hur kan du titta dina väljare i ögonen om du röstar för det här förslaget i dag?

Att skriva några ord i kanten är på intet sätt förpliktande. Det skärper inte integritetsskyddet; det vill jag understryka. Integritetsskyddet har på intet sätt stärkts sedan i går och sedan förra året.

Nej, herr talman, regeringen har haft ett helt år på sig att söka en blocköverskridande lösning för att stärka integritetsskyddet. Så har inte skett.

Karin Enström stod i går här i talarstolen och sade att regeringen hoppades på Socialdemokraternas, det största riksdagspartiets, stöd i denna fråga. Hur är detta möjligt, Karin Enström? Det är inte trovärdigt

att först sträcka ut handen och sedan behandla frågan så som ni nu har gjort. Det är ett hafsverk som den borgerliga majoriteten nu forcerar igenom i riksdagen. Det går inte att behandla detta viktiga ärende så som ni nu har gjort. Om ni verkligen hade velat ha med oss på en bred uppgörelse hade ni återförvisat propositionen till regeringen och genomfört en ny beredning och återkommit med en ny proposition.

Nej, det här är inget annat än ett skådespel för att blidka opinionen. Det är bara beklagansvärt att priset för denna cirkus är så högt.

Herr talman! Jag kan bara konstatera att detta är ett stort misslyckande för Fredrik Reinfeldts regering.

Jag vill ännu en gång understryka att vi socialdemokrater sätter Sveriges säkerhet och militära alliansfrihet först. Därför behöver Sverige en stark försvarsunderrättelsetjänst. Försvarets radioanstalt behöver moderna verktyg för att stärka allas vår säkerhet. Men det måste förenas med ett starkt skydd för den enskilde att slippa bli avlyssnad eller övervakad utan rimligt skäl.

Herr talman! Skådespel räcker inte för att få stöd av Sveriges största riksdagsparti. Lagförslaget nu är samma som det för ett år sedan. Därför yrkar vi avslag på förslaget i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Michael Hagberg, Inger Jarl Beck, Marie Nordén, Margareta Persson, Marina Pettersson och Eva Sonidsson (alla s).

Anf. 4 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Nästan alla år som jag suttit i riksdagen, sedan 1994, har jag oftast känt en stolthet över att stå i den här talarstolen, en stolthet över att vara med och påverka utvecklingen i Sverige. Det är många gånger man har förlorat vid en omröstning, och besvikelsen är alltid stor när politiken går åt fel håll. Jag har ändå känt en stolthet över Sveriges riksdag.

I dag, herr talman, är jag faktiskt tvungen att säga att jag skäms. Jag skäms för den cirkus som har utspelats det senaste dygnet. Jag skäms för att man från majoriteten försöker påskina att man nu tar integritetsfrågorna på allvar, för att man från majoriteten vill påskina att man nu har gjort så väsentliga förändringar att den här lagstiftningen nu ska kunna antas och att även de som har varit starka kritiker nu i trygg förvisning kan rösta ja till förslaget här i dag.

Men det är ju inte sant. Om det vore sant att det är väsentliga förändringar har jag väldigt svårt att förstå majoriteten i försvarsutskottet när det gäller min fråga. Om det är så stora förändringar som man säger att man nu genomför borde vi åtminstone kunna bordlägga ärendet och skicka ut det till remissinstanserna – detta för att se till att vi får ett heltäckande underlag för vad vi ska fatta beslut om. Men inte, och det är inte så underligt. Majoriteten är ju också klart medveten om att det inte är några stora förändringar som har gjorts.

Nej, lagförslaget ligger kvar. Medborgarna kommer med det här lagförslaget att avlyssnas på exakt samma sätt som det var med förslaget i går. Snarare har jag blivit ännu mer stärkt i min övertygelse om det felaktiga med det här förslaget. Det man gör är att instifta att nu behöver

övervakarna av systemet ytterligare övervakare och kontrollerare av systemet, och också över de kontrollerare som ska kontrollera kontrollerarna ska vi ha kontrollerare.

(Applåder)

Jag är helt övertygad om att de svenska medborgare som känner en stark oro över att man nu kommer att bli övervakad och kontrollerad inte kommer att känna sig speciellt mycket lugnare med att veta att det finns kontrollerare på kontrollerare på kontrollerare. Egentligen innebär detta bara att ännu fler människor kommer att kunna vara inne i det här och egentligen kunna ha tillgång till uppgifter.

I vanliga fall brukar jag säga att parlamentariska kontrollorgan är bra och att de är viktiga, för vi här i Sveriges riksdag har ett ansvar för att kontrollera de lagar vi stiftar. Men med den brist på respekt för demokrati och lagstiftningsarbete som majoriteten i dag visar är jag orolig för att vi i dag kommer att rösta igenom den här lagstiftningen i riksdagen. Jag är inte övertygad om att medborgarna kommer att känna sig lugna med att det är ledamöter från samma riksdag som röstar igenom ett övervakningssystem för våra medborgare.

Nej, herr talman, lagförslaget ligger kvar. Övervakningssystemet kommer att vara kvar. Det går inte att lösa detta med att man i efterhand ska kontrollera. Då har ju kränkningen och intrånget i den personliga integriteten redan skett.

Herr talman! Jag är allvarligt oroad. Vad händer nu med meddelarfriheten? Vad händer nu med källskyddet?

Jag är övertygad om att den möjlighet som finns med det här systemet – möjligheten att faktiskt avlyssna och att följa upp det som egentligen är en information till journalister som har ett grundlagsskydd – kommer att innebära att journalistiken tappat en av sina viktigaste grunder.

Majoriteten kommer att säga som man tidigare har sagt: Ja, men det är tydligt i lagstiftningen att det ska förstöras, att det inte får användas. Men bara genom att genombrottet skett har faktiskt ett brott mot våra grundlagar skett.

Herr talman! Jag brukar inte vara riktigt drastisk, men jag tänker på detta med att förstöra informationen och säga att informationen inte får användas. Hur ska vi göra? Ska vi avlägsna personer som har lyckats snappa upp informationen och som har läst informationen och fått konstatera att det är en information som de inte ska ha? När informationen väl läckt ut har den läckt ut till människor.

Nej, herr talman, demokratin har lidit ett nederlag i den här hanteringen.

Jag hoppas verkligen att de som tidigare har varit kritiska, som har sagt att de inte vill medverka till ett system som övervakar medborgarna faktiskt inte låter sig nöja med att nu kontrollerar vi kontrollerarna som kontrollerar kontrollerarna, utan att de faktiskt har modet att stå upp för demokratin, respekten för mänskliga rättigheter, respekten för den personliga integriteten och framför allt respekten för ett fritt land där människor vågar uttrycka sin åsikt, där människor kan känna sig fria att tala och kommunicera med andra människor utan rädslan för att vara kontrollerade.

Från Vänsterpartiets sida kommer vi att fortsätta den här kampen. Det här förslaget innebär att regeringen ska komma tillbaka i höst med detal-

jerade förslag utifrån de tillkännagivanden som ges. Vi kommer att fortsätta kampen och diskussionen, och jag hoppas att alla de som har engagerat sig fortsätter att engagera sig, för frågan kommer tillbaka i höst. Lyckas vi inte stoppa den nu, så låt oss stoppa den i höst i så fall.

Med det vill jag yrka bifall till reservationen.
(Applåder)

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

I detta anförande instämde Marianne Berg, Josefin Brink, Egon Frid, Siv Holma, Wiwi-Anne Johansson, Kalle Larsson, Hans Linde, Eva Olofsson, LiseLotte Olsson och Gunilla Wahlén (alla v) samt Jan Lindholm (mp).

Anf. 5 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Vi fick i går uppleva en regisserad cirkusföreställning av sällan skådat slag från regeringspartierna och från försvarsministern. Det var en cirkusföreställning som handlade om att rädda regeringen och få de fyra bångstyriga borgerliga ledamöterna att kunna trycka på jaknappen med hedern i behåll. Men någon heder kommer de inte att känna, för hotet mot integriteten finns kvar i de tillägg som majoriteten har gjort, och de ändrar inte lagtexten med ett enda kommatecken.

Regeringen inför några så kallade kontrollstationer, men FRA kommer fortfarande att kunna spana på vilka de vill hur länge de vill – allt detta med stöd av lagen. Deras uppgift kommer fortfarande att vara att spana efter så kallade terrorister och grova brottslingar med den vaga formuleringen ”yttre hot”. Integrationshotet är lika stort med de nya tillägg från regeringen som före bordläggningen.

Kammaren hade i går en debatt på cirka fyra och en halv timme, en debatt som huvudsakligen handlade om integritetsfrågan, och försvarsministern och de borgerliga ledamöterna påstod gång på gång att det inte var någon fara för integriteten med det här förslaget. Helt plötsligt stegar Fredrick Federley från Centerpartiet fram och frågar ”spontant” försvarsministern om regeringen kan tänkas förstärka integriteten och samtidigt återremittera ärendet. Försvarsministern stegar i sin tur fram, lika spontant, och säger att det kan regeringen mycket väl tänkas göra. Helt plötsligt låtsas försvarsministern att han tar integritetsfrågan på allvar.

Herr talman! Kan det bli en sämre föreställning än så här?

Det spelar ingen roll hur många kommittéer och råd som ni kommer att tillsätta. Avlyssningsförslaget kommer alltid att innebära ett brott mot just den personliga integriteten. Då är frågan, som jag ställde ett antal gånger i går men som jag inte fick något svar på och som jag inte förväntar mig att de borgerliga ledamöterna kommer att besvara nu heller: Hur stort är det verkliga hotet mot Sverige?

Jag tycker att den frågan är helt relevant att ställa. Om man genomför ett sådant här förslag måste man ha någon uppfattning om hur stort hotet är mot Sverige. Det man kunde lägga fram i text i går efter fyra och en halv timme var sprängningen av den västtyska ambassaden på 70-talet och hotet att ta justitieminister Anna-Greta Leijon som gisslan. Det var de två exempel ni kom fram med efter fyra och en halv timme. Något hot kunde alltså alliansen inte presentera.

Karin Enström, moderat, kunde inte hitta på något i Sverige över huvud taget utan hon fick hitta exempel i utlandet. Hon nämnde New York,

Madrid och London i sitt tal. Det var de hotbilder som motiverade att vi skulle införa det här.

Alliansledamöterna faller platt till marken när de inte kan förklara bättre varför man ska införa en sådan här omfattande lagändring som får så stora konsekvenser för vanligt folk. Jag anser att det är er skyldighet att förklara vad som motiverar att vi ska gå längre i kontrollen än vad faktiskt USA och Storbritannien gör och inskränka just den personliga integriteten för att försöka uppnå ert mål.

Sverige har fram till i dag haft en lag om att man inte får avlyssna sina medborgare om det inte finns en brottsmisstanke. Den är på väg att försvinna.

Det som också skrämmer mig lite grann är vilken bild vi ger av Sverige till övriga världen. Den svenska FRA-lagen döms ut av flera internationella organisationer, däribland Privacy International, en Londonbaserad stiftelse som i över 50 länder kämpar mot elektronisk medborgarövervakning, för ett bättre integritetsskydd och öppenhet. De ifrågasätter om den här lagen klarar de krav som ställs i Europakonventionen om just de mänskliga rättigheterna. De säger att det är det mest långtgående förslag som de har sett.

Telia Sonera kommer med största sannolikhet att flytta sina servrar till Finland på grund av att detta bryter mot den finska lagstiftningen. De får inte utsättas för kontroll av FRA, därför kanske de tvingas flytta.

Även Europeiska journalistfederationen, EFJ, har dömt ut det svenska FRA-förslaget. De menar att FRA-förslaget strider mot internationell och europeisk lag. Även EU-parlamentet har ifrågasatt förslaget. Det finns en rad stora, starka organisationer som gång på gång pekar på det här. Men den borgerliga regeringen och ledamöterna tar otroligt lätt på det. De säger: Vi ska skydda de svenska medborgarna med den här lagen. Det fnyser organisationerna åt.

En sak kan jag lova riksdagen. Jag kommer att anmäla regeringen enligt Europakonventionen, för jag vill höra vad de säger och tycker. Jag lovar det, men jag kan inte göra det förrän lagen vunnit laga kraft.

Det är väl ingen slump, herr talman, att varken försvarsministern eller de två centerpartister som i går spelade hjältar är här. I dag kan de inte stå upp och försvara hur de har tänkt och resonerat. De finns i alla fall inte med på talarlistan. Då smyger de undan.

Jag vill med det, herr talman, yrka avslag på förslaget.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jan Lindholm och Lage Rahm (båda mp).

Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman, riksdagsledamöter och åhörare! Riksdagen fattar viktiga beslut i många olika frågor. Den mycket allvarliga fråga som vi nu ska besluta om – signalspaning för försvarsunderrättelseändamål – handlar om Sveriges säkerhet, det vill säga rätten och skyldigheten för en nation att skydda medborgarna från allvarliga yttre hot, som till exempel militära konflikter, internationell terrorism och kvalificerade IT-relaterade hot mot samhällets viktiga infrastruktur.

Samtidigt handlar denna fråga också om hur mycket av inskränkningar i den personliga integriteten som vi kan acceptera i vårt demokratiska samhälle.

Detta är som alla förstår en mycket svår avvägning att göra, och ett sätt att lösa detta vore givetvis att av integritetsskäl avveckla all signalspaning. Att göra så vore en mycket radikal åtgärd som världen tyvärr har sett ut och ser ut i dag. Sex av riksdagens sju partier, liksom länderna i vår omvärld, har alla gjort bedömningen att signalspaning är ett nödvändigt ont för att skydda medborgarnas säkerhet.

För oss i Centerpartiet är den här frågan svår och påfrestande, eftersom vi brinner för den personliga integriteten och driver den på alla områden. Samtidigt har vi också alltid stått upp för att värna Sveriges säkerhet.

Vi stod därför bakom den proposition som regeringen lämnade till riksdagen år 2007. Signalspaning ska få utföras under strängt reglerade former för att skydda vårt land mot allvarliga yttre hot. I förslaget hade ett antal åtgärder till skydd för den personliga integriteten byggts in. Under riksdagsbehandlingen förra året tillfördes flera åtgärder. Bland annat ska en kontrollstation redan år 2011 utvärdera den nya lagen och mot bakgrund av erfarenheterna föreslå förändringar.

Den senaste tiden har debatten om den nya lagen ökat i intensitet, både på Internet och i medierna. Det har varit en kraft och ett engagemang i diskussionen, och detta är värt all respekt. Debatten har satt spår in i vår riksdag, som det ska vara i en demokrati. De senaste dagarna har vi i Centerpartiet och våra allianskamrater haft en intensiv och levande diskussion om de starka önskemålen från enskilda riksdagsledamöter att tillfoga ytterligare förstärkningar för den personliga integriteten i det beslut som vi snart ska fatta.

I Centerpartiets riksdagsgrupp – och i dialog med många medlemmar och andra – har vi varit beredda att redan nu ta vara på några av de goda förslag som har förts fram sedan en tid i den livliga debatten och från ledamöter från alla våra allianspartier. Denna öppenhet har funnits i alla alliansens partier, och vi har enats om att tillföra ett antal nya instrument som redan vid lagens ikraftträdande kan vara på plats.

Viktiga förstärkningar är att en ny myndighet bildas som ska ge tillstånd till den signalspaning som får bedrivas, att Datainspektionen med landets främsta integritetsexperter får ett särskilt uppdrag att följa verksamheten vid Försvarets radioanstalt och att en kommitté av parlamentarer också ska följa FRA:s verksamhet och överväga ytterligare integritetsskyddande åtgärder inför kontrollstationen. Vi understryker också genom tillkännagivanden till regeringen vikten av dessa och de förra året tillförda förslagen. Eftersom oppositionens partier talat för ytterligare åtgärder i betänkandet och för tillkännagivanden borde de välkomna dessa – men jag hörde inte något sådant från oppositionen.

Slutligen vill jag än en gång understryka att detta är en allvarlig och svår fråga där regering och riksdag i Sverige måste göra en avvägning mellan sitt ansvar för att skydda landet och medborgarna från allvarliga yttre hot och allas vår rätt till så lite intrång som möjligt i vår frihet och personliga integritet. Jag har stor respekt för de engagerade medborgare och ledarsidor som främst fokuserar på integriteten och vill att Sverige helst helt ska avstå från all signalspaning.

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

Allians för Sverige och en bred riksdagsmajoritet är överens om att den här lagen tyvärr behövs – som vår värld ser ut.

Signalspaningen behöver regleras och utsträckas till tråd, men vi har under resans gång byggt in många instrument till skydd för integriteten. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ulrika Carlsson i Skövde, Fredrick Federley, Annie Johansson, Jörgen Johansson, Maria Kornevik Jakobsson, Sofia Larsen, Kerstin Lundgren, Karin Nilsson, Lennart Pettersson, andre vice talman Birgitta Sellén, Stefan Tornberg, Solveig Zander och Anders Åkesson (alla c) samt Annicka Engblom (m).

Anf. 7 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Staffan Danielsson sade inte med ett enda ord vilken hotbild som han såg framför sig. Han sade gång på gång att vi måste införa detta. Han sade på slutet att vi måste skydda landet. Om Staffan Danielsson säger att vi måste skydda landet måste han ha en uppfattning om hotet och vad vi ska skydda mot. Jag skulle gärna vilja ha svar på den frågan.

Den andra frågan Staffan Danielsson tar upp, som han brinner otroligt mycket för, är integritetsfrågan. På vilket sätt förbättrar det nya förslag ni har lagt fram integriteten för svenska medborgare, Staffan Danielsson?

Anf. 8 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Peter Rådberg ställer viktiga frågor. Lever vi i paradiset, en underbar värld, där Sverige är en liten ö i världen där det inte finns några hot mot Sverige? Då kan jag hålla med om att det inte behövs någon signalspaning i Sverige. Men då behövs inte något försvar heller, Peter Rådberg.

Vilka är de yttre hoten? Du frågade flera gånger i går. Det lät som att man får spana på allting. FRA får spana hur de vill mot vad som helst. Detta är fel. Vi har byggt in stränga regler så att Försvarets radioanstalt endast på uppdrag av myndigheter som har fått tillstånd av Försvarets underrättelsenämnd, som nu ska bli en egen myndighet, kan spana efter allvarliga yttre hot. Det är militära hot, internationella konflikter, massförstörelsevapen, internationell terrorism och kvalificerade IT-hot mot samhällets infrastrukturer. Det finns kärnkraftverk i Sverige, Peter Rådberg. Det kan hända saker med dem. Det finns krafter i vår värld som inte är att lita på.

Det är ett stort ansvar Miljöpartiet tar på sig när man säger att Sverige i Europa och i världen är en lycklig oas som inte behöver skydda sitt land och sina medborgare mot allvarliga yttre hot. De finns tyvärr. Vi i riksdagen måste göra en avvägning mellan vårt ansvar för detta och de viktiga integritetsfrågorna.

(Applåder)

Anf. 9 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Det är helt uppenbart att Staffan Danielsson inte klarar att svara på frågan. Anders Eriksson, före detta Säpochefen, sade i dag i radion att han helt fördömde förslaget utifrån det tilläggsförslag regeringen har lagt fram. Det hjälper inte, säger han. Jag vet inte om före detta Säpochefen är en ”tung” person, men alla andra instanser anser att detta förslag inte ett enda dugg kan hjälpa till att fånga in terroristerna.

Staffan Danielsson försöker gå runt hela diskussionen genom att säga att det finns kärnkraft, förstörelsevapen och allt möjligt. Men det är helt uppenbart, Staffan, att de tilläggsförslag som ni har lagt fram inte kommer att förstärka integriteten ett enda dugg. Ni ändrar inte ett komma-tecken i propositionen, och FRA kommer själv att få bestämma vad som är ett yttre hot. Vad menas med yttre hot? De kommer att ta in alla signaler. Det har gjorts klart sedan lång tid tillbaka.

Jag vill återigen uppmana Staffan Danielsson att konkret förklara vilka de yttre hoten är och hur du kan offra integriteten för människor. Det är egentligen vad du säger. Vi får välja mellan gott och ont. Då kör du över hela svenska folket för att försöka värna om någonting när det gäller ett hot som du inte har en aning om. Det är det allvarliga, och det är vad kritiken handlar om.

Anf. 10 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Peter Rådberg har inte bara en aning, utan han vet att det inte finns några hot mot Sverige i dagens värld. Det är egentligen att sätta sig på mycket höga hästar.

Jag är ödmjuk inför verkligheten. Jag kan världshistorien. Den kan vi alla. Jag kan Europas historia de sista 100 åren innan vi efter andra världskriget lyckades börja samarbeta inom Europeiska unionen, som Peter Rådberg inte tycker att vi ska samarbeta med.

Jag tror att de som lyssnar här ändå inser att ett land behöver ett försvar. Det kunde vara intressant att höra Peter Rådberg säga någonting om varför vi i Sverige ska lägga pengar på ett försvar eftersom det inte finns några hot mot Sverige. Det skulle vara intressant att höra.

Det lyfts fram enskilda personer i debatten, någon expert här och någon före detta chef där, som görs till profeter. De är människor, individer, kanske med partsintressen, och de har ofta fel i det de säger. Jag ska inte gå in på det eftersom jag inte vill kommentera personer som nämns i debatten men som inte är här.

Det är inte lätt att debattera med Peter Rådberg, hur mycket man än räknar upp de allvarliga hot som tyvärr finns, hur mycket man än säger att FRA definitivt inte själv får bestämma hur man ska spana. Det är ju det vi bygger in regler och kontroll för, att det ska vara under mycket noggrann kontroll. Det vi bygger in nu är inga små saker, utan det är väsentliga förstärkningar av integriteten.

Datainspektionen, med landets främsta expertis på det här området, ska följa FRA:s verksamhet. Det är en rejäl och bra förstärkning.

En kommitté av parlamentariker ska också följa FRA:s verksamhet. Det gäller att ladda den med bra personer – jag ser Annie Johansson här uppe.

Jag tycker att det är bra att FUN blir en egen myndighet för tillstånd, en egen myndighet för efterhandskontroll. Det är en förbättring.

Anf. 11 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Vi hade väldigt mycket debatt i går, och jag tänker inte upprepa hela debatten. Men min mycket konkreta fråga till Staffan Danielsson är ändå: Finns det någon konkret skillnad mellan det lagförslag som vi debatterade i går och skulle fatta beslut om och det lagförslag som ligger på riksdagens bord nu i lagstiftningsärendet? Det är den ena frågan.

Den andra frågan, som inte debatterades så mycket i går, handlar om meddelarskyddet och källskyddet, den oerhörda konflikt som det innebär att vi gör ett genombrott när det gäller grundlagen och de här två sakerna: Hur ser Centerpartiet egentligen på frågan om att vi nu inskränker de här rättigheterna, som jag vet att Centerpartiet har försvarat och stått upp för väldigt starkt tidigare?

Den sista frågan ställde jag också i går, och den handlar om att vi nu ska följa upp, att vi ska ha ytterligare en kommitté, att man ska granska och kunna lägga fram förslag om att förstärka integriteten. Min fråga är: Innebär inte det här att det finns all anledning att börja om med alltihop igen? Eller hur många människor ska vi acceptera råkar illa ut i de här kommittéerna och i eftergranskningen? Uppenbarligen tycker även majoriteten att man behöver ha en mycket stark kontroll av det här för att kunna fånga upp misstag som görs. Hur många människor ska behöva råka illa ut för att vi genomför ett så här omfattande förslag?

Anf. 12 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Jag har respekt för Alice Åström som riksdagsledamot och debattör i den här frågan. Det är en mycket allvarlig fråga, och vi delar verkligen insikten om att den har betydande integritetsaspekter, och att det är det som gör den så svår. Men det måste ställas mot landets säkerhet – och jag vet att Alice Åström också inser det.

Meddelarskyddet och källskyddet ska fungera ograverat. Skulle något sådant meddelande mot förmodan – jag tror att risken är oerhört liten – uppsnappas ska det omedelbart förstöras. Detta ska ske under sträng kontroll från Försvarets underrättelsenämnd, som ska efterhandskontrollera och löpande kontrollera verksamheten. Vi har också byggt in flera andra instanser.

Jag vill också ställa en fråga till Alice Åström, för det är en svår fråga. Miljöpartiet gör det väldigt lätt för sig, som vi har hört – det behövs nog inget försvar och ingen signalspaning, och det finns inga yttre hot. Vänsterpartiet gör ändå bedömningen, vilket jag tycker är ärligt och bra, att det behövs en signalspaning i tråd. 95 procent av riksdagens ledamöter, eller sex av sju partier, är överens om att det i länderna i vår omvärld förekommer signalspaning som tyvärr inte är lika noga och öppet reglerad som den vi gör i dag. Det är ofta, som tidigare i Sverige, hög sekretess på detta. Jag tycker att det är moget av Vänsterpartiet att inse detta.

Däremot är det lite tråkigt när man i debatten nu ger intryck av att man totalt är emot all signalspaning i tråd samtidigt som man säger att det behöver övervägas.

Anf. 13 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag ska faktiskt börja med att besvara frågan till mig, även om det är ovanligt att man besvarar frågor i den här typen av debatter.

Vi sade från Vänsterpartiet för ett år sedan när det här lagstiftningsförslaget kom att det inte fanns någon analys när det gällde integritetsfrågorna, att man inte hade gjort det som grundlagen kräver av oss som lagstiftare, det vill säga att titta på behovet och titta på effektiviteten av den föreslagna åtgärden och proportionaliteten. Vi sade att vi är beredda att diskutera frågan om signalspaning i kabel, men det måste nog granskas och utredas. Det måste ses noga på de här mycket svåra frågorna som vi har debatterat.

Jag är tyvärr nästan övertygad om att det i en sådan parlamentarisk kommitté hade varit svårt att komma fram till hur man skulle kunna reglera det här så att det inte blev en massavlyssning. Men vi insåg problematiken, och vi öppnade till och med så mycket att vi sade: Vi är beredda att sätta oss i en kommitté och diskutera det här. Öppenheten gällde tyvärr bara på det ena hållet, och det kan jag beklaga. Jag tycker att den analysen hade behövt vara oerhört mycket bättre än vad den är i dag.

Den andra frågan gäller meddelar- och källskyddet. Jag tror att det är lite naivt att säga att meddelanden kommer att förstöras. Om någon skulle vilja avslöja hemligheter, saker som pågår inom den militära underrättelsetjänsten, inom Säpo eller inom andra delar av det som vi betraktar som viktiga samhällsdelar, genom att ta kontakt med en journalist och berätta om maktmissbruk eller hur det här missbrukas, kommer han inte att kunna göra det i trygg förvisning om att det inte kommer att kunna avlyssnas.

Det här inskränker journalistiken. Om man inte ser det har man verkligen missat något.

Anf. 14 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Centerpartiet har en stor ödmjukhet inför den här frågan. Alliansen har en stor ödmjukhet. Med lyhördhet mot den intensiva opinion som finns har vi försökt ta till oss detta, till de röster som finns i riksdagen. Vi får kritik för detta nu, och det kan jag förstå. Men jag tycker att det i grunden är något positivt att ta till sig en levande diskussion, ta till sig kraften i det som enskilda riksdagsledamöter från alla borgerliga partier har drivit.

Vi är överens om att frågan är svår. Det är därför som vi har byggt in åtgärder löpande hela tiden. Vi säger ju att det behövs ytterligare åtgärder. Vi tillsätter den parlamentariska kommittén. Vi har kontrollstationen. Vi tar gärna in och diskuterar ytterligare förslag. Det här är en process. Men någon gång måste vi reglera det här, som världen ser ut, som hoten ser ut.

Socialdemokraterna började år 1998 att bereda frågan, med enmansutredningar och departementspromemorior. De gjorde allt utom att till-

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

sätta en bred parlamentarisk utredning, vilket man nu, år 2008, har kommit på: Visst sjutton! Det behövs ju!

Vi har byggt in mycket. Frågan behöver regleras. Vi är helt med på att det kan behövas ytterligare åtgärder. Vi är väldigt lyhörda för detta.

Vi i alliansen tar vårt ansvar, Alice Åström, för att regera landet. Vi bygger in åtgärder. Vi gör vad Sveriges säkerhet tyvärr kräver. Vi lägger fram detta förslag till riksdagen i dag med stolthet.
(Applåder)

Anf. 15 ALLAN WIDMAN (fp):

Herr talman! Jag vill inleda med att lugna Alice Åström med att de förslag som nu av utskottet beställs av regeringen naturligtvis kommer att bli föremål för remiss, och de myndigheter som har uttalat sig tidigare kommer att få göra detta igen.

Utskottet gör genom tio punkter ett tillkännagivande, en beställning till regeringen, och den måste regeringen omhänderta under hösten innan den lagstiftning som vi snart ska ta ställning till träder i kraft.

Jag förstår dock inte Alice Åströms resonemang om att ytterligare kontrollorgan i sig är en risk. En av de saker som nu föreslås är att det ska finnas ett integritetsombud som när tillståndsprövningen sker för olika inriktningar och sökord ska tillvarata allmänhetens röst och svenska folkets krav på integritet. Att det ombudet skulle vara ett hot mot integriteten har jag svårt att förstå.

Jag har i den här kammaren hört Alice Åström tycka att det ska finnas offentliga ombud när man i domstolar beslutar om övervakning eller telefonavlyssning. Menar Alice Åström också att de ombuden utgör ett hot mot integriteten?

Jag noterar att det i Vänsterpartiets reservation heter att man vill diskutera signalspaning i tråd, men jag tycker att intresset för diskussion är begränsat.

Herr talman! Jag ska alldeles kort beröra ett par av de förslag som Folkpartiet inspirerat till i utskottets nya betänkande. Det gäller bland annat det faktum att den tillståndsgivande respektive uppföljande funktionen som tidigare låg i en och samma myndighet nu delas upp. Att tillståndsgivningen avskiljs och hanteras i en domstolsliknande nämnd under ledning av lagfärna domare leder till en mer rättssäker hantering.

Att de som ger tillstånd och de som sedan kontrollerar tillämpningen av dessa tillstånd inte återfinns i samma organisation stärker möjligheterna till en förtroendefull och oberoende granskning. Det är helt i linje med de principer om ansvarsfördelning som bär upp den svenska regeringsformen.

Än viktigare är naturligtvis att uppgifter hänförliga till viss fysisk person nu också blir tillståndspliktiga. Det har i debatten hetat att FRA kan avlyssna vem som helst. Detta är inte sant, med viss reservation för då signalspaning sker genom sökbegrepp som är hänförliga till viss fysisk person.

Om sökord används som till exempel består av en persons namn, mejladress, personnummer, telefonnummer etcetera närmar man sig punkten för en faktisk avlyssning. Då är det, herr talman, av stor betydelse att sådana sökbegrepp förutsätter tillstånd av en oberoende domstolslik-

nande nämnd. Detta, herr talman, är enligt min mening den enskilt viktigaste nyheten i det nya förslag som försvarsutskottet nu presenterat.

Jag vill med detta yrka bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Gunnar Andrén, Hans Backman, Agneta Berliner, Karin Granbom, Tobias Krantz, Ulf Nilsson, Lars Tysklind och Cecilia Wigström i Göteborg (alla fp) samt Fredrick Federley, Annie Johansson, Maria Kornevik Jakobsson, Kerstin Lundgren och Stefan Tornberg (alla c).

Anf. 16 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag har egentligen bara en ganska tydlig och konkret fråga.

Allan Widman sade här att det har skett en väsentlig och tydlig förändring, och Allan Widman beskrev vad som hade förändrats i det här förslaget.

Min fråga blir då: Är det inte rimligt, när man genomför en sådan förändring, att man faktiskt låter remissinstanser och de som har hanterat frågan tidigare också få vara med och säga sitt?

Varför är man från den borgerliga sidan inte ens beredd att bordlägga frågan, så att man kan gå ut och få en bred remiss för att kunna fatta ett beslut i den här frågan?

Nu låter det kanske som att jag är elak mot mina riksdagskolleger. Men de flesta fick det här förslaget för ungefär en och en halv timma sedan. På en och en halv timma har man nu fått läsa om de här viktiga juridiska frågorna som Allan Widman lyfter fram.

Jag tror inte att det är så många som har hunnit läsa, sätta sig in i och analysera vad det betyder. Jag tror inte att så många har hunnit ringa till olika institutioner, rättsliga instanser, Advokatsamfundet.

Det handlar om att ringa runt och verkligen kunna göra en djup analys. För det tycker jag nog att man som lagstiftare ska kunna ha när man trycker på knappen. Men detta gör man inte.

Min fråga blir ändå till Allan Widman: Varför är det så bråttom? Varför vågar man inte ens bordlägga den här frågan?

Tidigare talare har sagt att Socialdemokraterna började titta på det här 1998 och att det har gått många år och så vidare. Då borde vi väl i rimlighetens namn kunna få en remisshantering. Vi borde åtminstone kunna få en lagstiftningsprocess som är värdig den här kammaren.

Även om vi är oense i sak och även om vi kommer att rösta olika borde vi i den här kammaren kunna vara eniga om att vi ska ha en lagstiftningsprocess för kammaren som är rimlig att hantera.

Anf. 17 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Alice Åström har en mycket lång erfarenhet av riksdagsarbete. Jag tror att hon är väl medveten om att det är ganska ovanligt att utskott börjar skicka ut förslag på remiss till statliga myndigheter.

Vad utskotten gör och har gjort i det här fallet är att man från regeringen efterlyser nya lagförslag på ett antal specifika punkter. De här lagförslagen ska komma till riksdagen innan lagen träder i kraft den 1 januari 2009.

Prot. 2007/08:132
18 juni

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

Det är väl tur att vi har den här processen. För detta kommer att ge Alice Åström tid att ringa Advokatsamfundet. Det kommer att ge Säpo och andra myndigheter möjlighet att skicka remissvar på ett genomarbetat lagförslag som kommer från Regeringskansliet under hösten.

På en lång rad av punkter sker det nu förbättringar. Det handlar inte bara om ett oberoende kontrollorgan av domstolsliknande karaktär med lagfarna domare. Det handlar om att regeringen också ska redovisa hur uppgifter förstörs och i detalj lista de säkerhetshot som man tänker sig ska vara grund för signalspaning.

Man ska redovisa hur tillståndsgivningen ska gå till i detalj, hur proportionalitetsprincipen ska omhändertas. Man ska visa hur Datainspektionen ska kunna stödja det här arbetet inför kontrollstationen 2011. Man inför integritetsombud som ska sitta med vid prövningen av tillstånd i den tillståndsgivande myndigheten.

Det är en lång rad av betydande förbättringar. Jag förvånas, herr talman, över att dessa förslag ska vara kontroversiella. De försämrar inte på något sätt det här förslaget ur rättssäkerhetssynpunkt, utan förstärker det tvärtom i varje avseende.

(Applåder)

Anf. 18 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Ja, ur rättssäkerhetssynpunkt förstärker de här ändringsförslagen.

För den som har blivit utsatt för ett övergrepp eller den som har blivit utsatt för en avlyssning som inte borde ha skett kommer det här säkert att stärka rättssäkerheten.

Möjligheten att upptäcka misstagen ökar givetvis med det här förslaget, men det förändrar inte förslaget i grund och botten när det gäller avlyssningen.

Rättssäkerheten stärker vi till en viss del, men när det gäller skyddet för den personliga integriteten stärker det här absolut ingenting. Förslaget är exakt detsamma i går som i dag.

Herr talman! Jag brukar egentligen sällan vara elak eller raljera när det gäller mina motdebattörer. Men jag måste ändå säga att jag är förundrad över att Allan Widman kan uppbringa en sådan oerhört stark känsla för de här oerhört bra förslagen, som majoriteten nu har lagt fram, som är så otroligt viktiga när samma Allan Widman och samma majoritet i går var beredd att rösta på ett förslag som inte innehöll någonting av det här.

Förlåt, herr talman, men jag tvivlar ibland på majoritetens oerhörda intresse för integritetsfrågor och för förbättringar med tanke på det sätt som detta har kommit till på.

Allan Widman satt i den majoritet som justerade förslaget i försvarsutskottet utan dessa oerhört betydande detaljer som gör att det här nu är så bra. Han var tidigare beredd att stå bakom någonting annat.

Tyvärr, Allan Widman: Rättssäkerheten stärker ni någonstans, men trovärdigheten har inte stärkts över huvud taget.

(Applåder)

Anf. 19 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag ska inte vara provokativ mot Alice Åström. Jag ska bara glädjas åt det faktum att Alice Åström nu tydligt säger att på alla

dessa tio punkter kommer rättssäkerheten att förstärkas när den här verksamheten väl sätter i gång. Det tycker jag är ett mycket bra konstaterande.

Det är naturligtvis så att om ett integritetsombud vid en tillståndsprovning hos den domstolsliknande nämnden förmår stoppa någonting som borde stoppas när det gäller signalspaning kommer det inte att leda till att det sker någon kränkning av enskilda människors integritet. Och väljer denna domstolsliknande nämnd att avslå den ansökan som kommer in kommer inte heller det att ske. Att bara påstå att det inte har någon betydelse för möjligheten att skydda den personliga integriteten tycker jag är att gå väl långt.

Jag tror också, herr talman, att jag var synnerligen tydlig i går när jag uttalade mig om det här förslaget. Jag sade att det innebär en svår avvägning, och jag berättade att nu har det tillförts ett antal nya kontrollmekanismer och olika funktioner för att stärka rättssäkerheten i detta. Mot bakgrund av det – Alice Åström får kontrollera i snabbprotokollet – sade jag att det var ett acceptabelt förslag.

Men det är klart att min entusiasm kommer i dag när jag ser hur detta förslag på väsentliga punkter har blivit mycket bättre. För det har det blivit.

(Applåder)

Anf. 20 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Allan Widman lade all sin kraft i talarstolen på vilka kontroller som finns med det här förslaget. Han nämnde inte med ett enda ord orsaken till att man vill införa det. Hela den här debatten handlar just om kontrollstationen på andra sidan, inte om själva huvudfrågan, nämligen varför vi vill införa det här över huvud taget. All kraft som de borgerliga partierna får lägga är att förklara att vi nog inte ska tappa någon i sjön här. Vi har ett antal kontrollstationer som ska plocka upp dem. Det är rätt intressant att debatten ligger på den sidan och inte den andra.

Men, Allan Widman, det här nya förslaget ändrar ju ingenting i sak. Man måste väl ändå efter hand kontrollera allting. Så oavsett vilka kriterier och vilka kontrollstationer vi har måste man kunna filtrera allt ändå.

Ni pratar hela tiden om den bortre gränsen. Jag ställer samma fråga till dig som till Staffan Danielsson. Vilket hot är det som de nya liberallerna nu ser som gör att man måste införa världens starkaste dator för det här systemet?

Anf. 21 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag tror att Peter Rådberg själv under sitt anförande nämnde att i går ägnade kammaren fyra timmar och 30 minuter åt att diskutera de delar i förslaget som då var framme. Av det skälet fann jag det lämpligt och logiskt att fokusera på de saker som nu är nya.

Jag kan konstatera att den kritik som kom i går från flera olika partier, bland annat Miljöpartiet, handlade om att de konkreta förslag till förbättringar som då fanns inte fanns i form av tydliga tillkännagivanden till regeringen. Nu finns det tydliga tillkännagivanden på alla dessa punkter, och sedan finns det fyra fem punkter till med ytterligare förbättring av förslaget som också omfattas av ett tillkännagivande.

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

*Lag om signal-
spaning m.m.
(förnyad behandling)*

Men det är alldeles uppenbart att Peter Rådberg inte är nöjd med de förbättringarna heller. Det kan jag bara, herr talman, beklaga.

Anf. 22 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Det är inte bara Peter Rådberg, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Jag har räknat upp en rad tunga instanser som inte är speciellt nöjda. Men det tar Allan Widman och Folkpartiet ganska lätt på och har en diskussion om kontrollstationerna som ska lösa det här.

Jag tror att du kommer att bli svenska folket svaret skyldig, Allan Widman. De tusen mejl som vi har fått talar sitt tydliga språk om vad svenska folket vill ha och inte vill ha. Du blir oss svaret skyldig. Du måste åtminstone förklara vad det här hotet består i, eftersom man vill införa världens starkaste dator, starkare än vad USA och Storbritannien har i dag för att just kunna kontrollera, om man nu så önskar, och ge FRA de otroligt vaga tyglarna.

Vi ska jaga terrorister och yttre hot. Då kan du ha vilka kontrollstationer du vill, Allan Widman, där borta. Det sker olyckor långt innan man har hamnat där.

Anf. 23 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Nu försöker Peter Rådberg ge sken av att det finns en enad opposition i den här kammaren. Det finns det just för stunden, men vi vet alla av de reservationer som ni har lämnat in i utskottet att Miljöpartiet inte på några villkor kan tänka sig någon form av signalspaning. Men vi vet att Vänsterpartiet är berett att diskutera detta. Vi tror oss också veta att det finns en stor majoritet socialdemokrater som med oro ser fram emot att den här frågan inte får en lösning.

Peter Rådberg talar om att tunga instanser ändå dömer ut förslaget efter de här förbättringarna. Jag förmodar att det är den pensionerade Säpochefen som Peter Rådberg tänker på.

Jag vill bara erinra kammaren om att redan innan de förbättringar genomfördes som nu i dag har kommit in i bilden har Lagrådet, bestående av vårt lands högsta domare, justitieråden, konstaterat att den avvägning som har skett mellan nationella säkerhetsintressen och enskildas integritet står i samklang eller i alla fall i överensstämmelse med de krav som uppställts både i Europakonventionen och i vår egen regeringsform.

Vad beträffar hoten, Peter Rådberg, har vi talat om dem snart vid ett tiotal tillfällen de senaste två dyggen. Jag pekade på en lång rad av mycket tråkiga händelser som har inträffat i Sverige. Bland annat nämnde jag flygplanskapningar, jag nämnde ambassaddramat, jag nämnde kidnappningsförsök mot minister, jag nämnde det faktum att både en utrikesminister och en statsminister under de senaste två decennierna har bragts om livet på allmän plats i Sverige, jag nämnde IT-attacken mot Estland, och jag nämnde en lång rad andra fenomen som naturligtvis kan hota oss.

Jag vill gärna instämma i det Staffan Danielsson sade tidigare: Den som utesluter hoten tar mycket stora risker.

(Applåder)

Anf. 24 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Först är det viktigt, tycker jag, även för Allan Widman, att försöka hålla sig till sanningen. Det står faktiskt att när det gäller operatörer som äger tråd att överföra signaler till samverkanspunkter föreslås det gälla från den 1 oktober 2009, om vi nu ska vara noga.

Jag har en följdfråga på det. Den frågan är mycket klar. Finns det några förändringar i det lagförslag som vi ska fatta beslut om här om en timmes tid mot det lagförslag som lades fram för ett år sedan, mot det lagförslag som vi debatterade i går? Den frågan vill jag ha ett ja eller ett nej på, för det är viktigt.

Sedan har utskottet tyckt till och skickat ett tillkännagivande till regeringen. Men varför har man gått i den ordningen? Normalt är det väl så att det är regeringen som styr och riksdagen som fattar beslut.

Här är det precis tvärtom. Här skedde i går en förhandling mellan dessa två talarstolar. Från Moderaterna hade man tidigare sagt: Vi vill ha en bred överenskommelse. Vi skulle gärna se det stora socialdemokratiska partiet vara med på det här.

Sedan går man och har en förhandling här i talarstolen, och därefter fortsätter man den. Och så lägger man ett förslag på utskottsbordet för oss där vi ska fatta beslut. Tycker Allan Widman att det inbjuder till stora breda överenskommelser?

Anf. 25 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag ska inte inlåta mig på att påminna Anders Karlsson om hur det ibland kunde gå till i samband med till exempel försvarsbeslut som fattades under den förra mandatperioden. Jag kan bara konstatera att turbulenta beredningsprocesser har både socialdemokratiska och möjligen alliansregeringar kunnat bjuda på.

Det är alldeles riktigt att när det gäller anslutningspunkterna för operatörerna är det den 1 oktober 2009 som är ikraftträdandedag, men lagstiftningen i sig träder i kraft den 1 januari 2009. Jag tror att det var precis det jag sade.

Jag ska också svara väldigt tydligt på den finurliga fråga som Anders Karlsson ställer: Är det samma lagförslag eller inte? Ja, det är samma lagförslag, men det beslut som nu fattas i kammaren kommer att förenas med ett krav på regeringen att under hösten, det vill säga före lagstiftningens ikraftträdande, leverera till riksdagen på tio olika punkter hur dessa förbättringar ska arbetas in. Det kommer att ge utrymme för den remissomgång som Alice Åström ställde krav på, och det kommer att ge oss alla möjlighet att på nytt se på helheten i förslaget. Ingen blir gladare än jag om Socialdemokraterna då kan förmå sig och ha den politiska kraften att vara med och ta ansvar för den svenska säkerheten.

Vad beträffar påståendet om att klockan nu är fem i tolv och varför man kommer springande med detta så är min utgångspunkt mycket enkel, herr talman: Så länge ett förslag av den här karaktären kan bli bättre får det inte vara för sent.

(Applåder)

Anf. 26 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Om det är vi säkert överens – absolut. I går hade vi en diskussion om rimliga överväganden av om det här var rimligt. Vi är ju överens om att vi behöver en signalspaning. Det handlar om överväganden mellan den personliga integriteten och signalspaningen.

Då hade Allan Widman tagit ställning utifrån det förslag som då förelåg och sade att det var en rimlig avvägning. Jag tillsammans med det socialdemokratiska partiet hade sagt nej, det är ingen rimlig avvägning, och därför röstar vi nej.

Vi har samma skäl i dag, för det är samma lagförslag som vi fattar beslut om i dag som vi skulle göra i går och som vi skulle ha gjort för ett år sedan. Det är exakt samma. Det har nu bekräftats. Var någonstans finns förändringarna? Jo, i en text som man skickar till regeringen som ett tillkännagivande men som på inget sätt förpliktar. Det här är förändringarna, säger man, och så inbillar man dem som har varit kritiska till det här att nu kommer inte lagen att träda i kraft. Men vi fattar ju de facto beslut i kväll, förmodligen och tyvärr, om den här lagen. Lagen kommer att träda i kraft.

Jag sträcker ut handen igen: Om ni vill hitta breda överenskommelser och har det politiska modet så har vi det, men vi vill ha det utrett väl. Det ni gör nu är att säga till regeringen: Vi har satt upp tio punkter. Detta ska ni besluta om och sedan skicka en ny proposition till oss. Men vad är det för sorts förhandling? Det är ingen förhandling – det är villkor. Sedan ska vi säga att det är jättebra.

Detta gjorde ni på tio minuter i går i förhandling ute i korridoren eller i talarstolen, och det vill ni att vi ska ställa upp på. Det är fräckt, Allan Widman, att sedan säga att vi ska ha politiskt mod. Menar ni allvar med att vi ska ha breda politiska överenskommelser måste ni också bjuda in till djupa diskussioner. Bordlägg ärendet till i höst och gör det, så kan vi diskutera frågan. Men det ni nu gör är att bara fatta beslut i dag och så göra ett tillkännagivande.

(Applåder)

Anf. 27 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Det är så, Anders Karlsson, att oavsett om man befinner sig i opposition eller i majoritet har man som riksdagsledamot ett ansvar både inför nutiden och eftervärlden, och jag tycker att det är bra om vi alla kan besinna detta.

Jag har nu lyssnat under lång tid på Socialdemokraternas argumentation kring de här lagförslagen. Det handlar om att man ska utreda väl. Det handlar om att man generellt ska förbättra skyddet för integriteten. Jag tror att den utsträckta hand om Anders Karlsson vill visa upp mycket hellre skulle tas emot av oss andra om det fanns något konkret exempel på hur Socialdemokraterna skulle vilja förbättra förslaget. Det har nämligen inte kommit under de ungefär 18 månader som saken har diskuterats – inte ett enda konkret ställningstagande som Socialdemokraterna skulle kunna prestera.

Anders Karlsson säger också, och det tycker jag är viktigt att notera för oss alla: Vi är överens om att vi ska ha signalspaning. Detta säger försvarsutskottets socialdemokratiska ordförande, men herr talman, en slutsats som tydligt kan dras av den debatt vi har haft i går och i dag i

kammaren är att tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet kommer Socialdemokraterna aldrig att kunna förverkliga det målet.
(Applåder)

Anf. 28 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Jag har vid flera tillfällen uttryckt att vi kristdemokrater naturligtvis har förståelse för den oro som har uttryckts på många håll. En del har varit överdriven. Av alla mejl vi riksdagsledamöter har fått förstår vi att många är pålästa i vad vi verkligen vill föreslå, medan andra tror att man ska bli avlyssnad så fort man skickar ett sms eller ett mejl. Här måste vi i majoriteten rannsaka oss själva utifrån var vi har brustit när det gäller att ge en relevant information om vad förslaget verkligen innebär. Vi behöver bättra oss på den punkten.

Det finns all anledning att vidta så rigorösa säkerhetsåtgärder som möjligt för oönskade konsekvenser som kränker människors värde och integritet i alla sammanhang.

Vi kristdemokrater har länge jobbat med frågan om hur vi ska förhålla oss till yttre hot, och för oss är både rikets skydd och den personliga integriteten viktiga saker. Vi tycker att den avvägning som vi tidigare har gjort har varit godtagbar. Vi har stått fast vid den.

Herr talman! Det nu snabbbehandlade förslaget i försvarsutskottet som innebär att den personliga integriteten vid signalspaning ytterligare har förstärkts ställer vi kristdemokrater oss bakom. Det innebär också att regeringen ska återkomma med förslag till förbättringar. Det är en stark signal till vår regering.

Det som också är bra är att vi har en årlig redovisning till riksdagen om FRA:s verksamhet beträffande granskning och resultat och inte minst den kontrollstation som vi vill ha 2011.

Jag skulle här i kammaren också vilja ta upp ytterligare en del som en information, och det handlar om FRA:s största uppdragsgivare. Det är faktiskt Utrikesdepartementet. FRA gör undersökningar för deras landbedömningar. Dessa bedömningar används av internationella styrkor, vilket vi har tagit upp tidigare, men också av ambassadpersonal. Det är viktiga bedömningar, inte minst för biståndspersonal som finns ute i världen, för poliser och brandmän, för svenskar som finns på företag ute i världen och alla andra som är ute och gör bra uppdrag.

Detta har aldrig riktigt kommit fram i diskussionen, utan man pratar bara om ren signalspaning på svenskar. Men det finns ett stort uppdrag som FRA utför, och det har inte dykt upp i den här debatten. Jag ville bara lyfta fram detta som en information.

Jag vill avsluta med att säga att det faktiskt är som Johan Tunberger sade i tv i går. Jag tror att de flesta av oss tittade på det. Han sade att det är oerhört viktigt att vi nu får en lagreglering på det här området, och det ska ske snabbt.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget.

Anf. 29 GUNILLA WAHLÉN (v):

Herr talman! Jag yrkar avslag på förslaget i betänkandet om signalspaning.

Vi politiker i Sveriges riksdag har ett stort ansvar. Det är vi som stiftar landets lagar, och de lagar vi stiftar måste vara noga genomlysta och

Prot. 2007/08:132
18 juni

*Lag om signalspaning m.m.
(förnyad behandling)*

behandlade eftersom de påverkar landets medborgare. Särskilt varsamma måste vi vara när lagen gör ingrepp på personlig integritet, rättssäkerhet, vårt skydd och vår säkerhetspolitik. Vi måste väga alla delar noga.

Under gårdagens debatt redogjorde jag och mina kamrater från Vänsterpartiet för våra huvudskäl att säga nej till lagen. Därför har jag valt att ur den ström av mejl som vi fortfarande får ta ett exempel på vad medborgarna säger.

Det här fick jag kl. 18.35 i kväll: ”Inget är mer förnedrande i en rättsstat än att utsättas för godtycklighet. Framlagda lagförslag kommer att göra all elektronisk kommunikation osäker och vi medborgare kommer inte att kunna vara säkra på vad myndigheterna vet om oss. Förslaget är inget annat än en förtäckt åsiktsregistrering.”

Jag fortsätter att citera: ”Till detta vill jag framföra åsikten att oavsett vilka resurser som ställs till FRA:s förfogande kommer de inte att lyckas forcera ett enda krypterat meddelande. Dagens teknik för kryptering gör det omöjligt att forcera ens de enklaste meddelanden. Målgruppen för propositionen, vad jag förstått utländska terrorister, har med säkerhet stor kännedom om tekniker för kryptering som gör alla försök till forcering omöjliga.

Med anledning av ovanstående hoppas jag att du som klok medborgare och riksdagsledamot röstar nej till 'FRA-lagen'.”

Herr talman! Alliansregeringen är i dag återigen beredd att offra den personliga integriteten, rättssäkerheten, källskyddet, yttrandefriheten och respekten för mänskliga rättigheter genom att tillåta massavlyssning. Det nya förslaget ändrar ingenting i sak.

Jag sade det i går, och jag säger det igen: Detta spel som alliansen genomför i riksdagens kammare har tvingat mig att inse vad politisk teater är. Förut trodde jag att politisk teater var något annat.

Det började i går när försvarsministern från ett välregisserat, av politiker kollektivt skrivet, manus i en replik presenterade nya förslag som skulle behandlas av försvarsutskottet efter ett återremissyrkande.

I dag ser vi akt två av verklig politisk teater skriven av Sveriges alliansregering. En samlad kör från Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna följer sina manus och hyllar det nya förslaget. Likt fågel Fenix ska detta nya förslag visa sig vara en ny skepnad som stiger upp ur askan och rätar ut alla frågetecken som vi ledamöter har. Dessa frågor finns också i folkdjupet hos enskilda medborgare, experter, specialister, medier, IT-företag med flera.

Nej, moderater, folkpartister, centerpartister och kristdemokrater, denna fars eller politiska dramakomedi är ett fiasko. Avvisa förslaget och rösta nej!

(Applåder)

I detta anförande instämde Ulla Andersson, Marianne Berg, Josefin Brink, Egon Frid, Siv Holma, Wiwi-Anne Johansson, Kalle Larsson, Hans Linde, Lars Ohly, Eva Olofsson, LiseLotte Olsson och Alice Åström (alla v).

Anf. 30 LAGE RAHM (mp):

Herr talman! Åhörare och andra! Det förslag som nu ligger på riksdagens bord, och som har legat där i nästan två timmar, innehåller i allt vä-

sentligt det som det även innehöll i går, nämligen att Försvarets radioanstalt ska få möjlighet att lyssna av den trafik som går i kabel i form av telefoni, mobiltelefoni som går i kabel i vissa delar, sms och inte minst e-brev, det vill säga brev som människor skickar till varandra, registreringar av vilka Internetsidor man besöker och i stort sett allt annat som sker på någon sorts elektronisk väg.

Det har sagts att det ska ske en mängd inskränkningar i det här. Man ska använda sig av sökkriterier och så vidare. Men då frågar jag dem som nu har satt sig in i det här lagförslaget: Hur sjutton kan man använda sökkriterier på någonting utan att läsa det man ska använda sökkriterier på? Det är tekniskt och fysiskt omöjligt att komma fram till ett material utan att läsa in det först. Man kan inte söka av någonting som man inte har läst in. Det innebär i praktiken att man kommer att läsa in allting, även om det förstås sker automatiserat. Frågan är var det här materialet hamnar sedan och vad det innebär att allt material kommer att filtreras genom den här myndigheten.

Det innebär i vilket fall som helst inte att man får fast terrorister. Vi hörde här tidigare Gunilla Wahlén förklara att terrorister kommer att kryptera sin trafik. Det är jag helt övertygad om. Jag tror i och för sig att en hel del vanliga människor också kommer att kryptera sin trafik men att många vanliga människor kommer att råka ut för att deras brev läses.

Det har ibland sagts mig, senast när jag debatterade den här frågan i radio för några timmar sedan, att FRA kommer att knäcka den här krypteringen som det talades om. Men då har man inte förstått vad kryptering numera innebär och hur den fungerar. Det finns olika sorters kryptering. Den kan vara olika stark. Detta är patetiskt. Det går inte att knäcka vissa krypteringar med mindre än att man ägnar väldigt många års datorkraft av den typ som FRA har, om det ens går. Det beror lite på vad man använder. Det är patetiskt att tro att det här kommer att hjälpa någonting. Det här innebär avlyssning.

Det här gäller i går, och det gäller i dag. Det nya förslaget innebär ingen förändring i lagtexten över huvud taget. Det är ingen förändring över huvud taget. Inte ett komma, inte en punkt, inte ett mellanslag och definitivt inga ord har ändrats. Det är ett förslag att vi ska tillkännage att regeringen ska göra vissa saker, men vad de konkret ska göra vet vi inte. Det kommer man att återkomma med.

Man föreslår att vi under tiden ska rösta igenom den här lagen, och om man inte återkommer, vilket man inte alls är tvungen till, kommer den här lagen att gälla. Och vad innehåller den? Det har vi diskuterat i går. Den innehåller en mängd olika saker. Det finns till exempel en massa olika säkerhetspolitiska aspekter som är relevanta och som står i propositionen och lagtexten. I propositionen står det hänvisningar. Vi har till exempel pratat om ekonomiska utmaningar i form av valuta- och räntespekulationer. I nuvarande lag och den lag som vi kommer att klubba igenom finns det här med.

Sedan har alliansen sagt att vi kanske inskränker det här senare. Ja, det kanske man gör. Men varför ska vi då anta det här lagförslaget nu? Varför inte vänta på det lagförslag som man kommer att återkomma med? Varför antar vi inte det lagförslaget när det väl kommer i stället för att anta det här sämre lagförslaget och sedan kanske komma med någonting som innebär små förbättringar?

Det finns också förslag på ytterligare överrockar i detta. Det är väl bra med överrockar om det som finns under de här överrockarna är någonting att ha eller någonting som går att kontrollera.

Med tanke på FRA:s brottsliga verksamhet, som har uppmärksamhets, tycker jag att man kan ifrågasätta om FRA är rätt myndighet att få tillgång till den här typen av tekniker. Jag tycker också att man kan ifrågasätta om meddelarfriheten och källskyddet är någonting som vi vill ha kvar. Inte ens i det nya förslaget kommer det att skyddas. Man säger att det som tillhör meddelarfriheten kommer att förstöras omgående om det visar sig att det hör dit. Men då är frågan: Vem sitter och gör den bedömningen?

När jag studerade juridik – jag har tyvärr inte blivit färdig, för jag kom in i riksdagen i stället – var det inte en helt lätt process att komma fram till vad som omfattades av meddelarfriheten eller inte. Då skulle man kunna tänka sig att om lagförslaget var att om det misstänktes att meddelandet omfattades av meddelarfriheten skulle det kunna vara så. Men, nej så är det ju inte. För att vara riktigt säker skulle någon jurist behöva läsa meddelandet ett par gånger, och inte bara det meddelandet, utan man skulle vara tvungen att läsa även alla andra meddelanden som dessa personer har skickat. Det är ju inte säkert att det framgår av det första meddelandet eller av det meddelande man snappar upp att det omfattas av meddelandeskyddet.

Nej, det här är inget skydd för meddelarfriheten och källskyddet utan någonting helt annat. Det är en helt ny rättsprincip i Sverige som innebär att man utan brottsmisstanke kommer att lyssna av enskilda människor och bryta brevhemligheten för dessa människor. Man kanske kommer att ha någon domstolsliknande nämnd. Men den kommer inte att ta upp enskilda fall, utan den kommer att ta upp generella sökkriterier. Vad som sedan faktiskt händer med dessa sökkriterier kan ingen rimligtvis överblicka. Skulle man ha kunnat göra det hade man inte behövt göra sökningen, för då hade man redan vetat.

Själva poängen är att man ska kunna söka i preventivt syfte utan brottsmisstanke för att se om man kan snappa upp något som sedan kanske skulle kunna bli någonting. Problemet är bara att något sådant kommer man inte att snappa upp, som sagt, för det kommer att vara krypterat. I stället kommer man att snappa upp vanliga människors olika brev.

Det mest intressanta som vi har fått uppleva i anledning av förslaget är det skådespel som vi såg i går. Alliansen spelar mot sig själv och låtsas att man har förändrat något i sak. I stället kommer vi tillbaka till det här, och det gör mig djupt olycklig.

Jag undrar vad vi sysslar med i den här riksdagen när vi inte ens kan skydda våra grundlagsfästa rättigheter på ett relevant sätt. Hela den diskussionen tog vi inte i går, men en bra bit av den.

Jag vill med detta beklaga att vi ser ut att gå ett väldigt tråkigt beslut till mötes och yrkar bifall till reservationen och avslag på propositionen.

I detta anförande instämde Jan Lindholm och Peter Rådberg (båda mp).

Anf. 31 TALMANNEN:

Jag vill bara erinra Lage Rahm om att vi ska vara varsamma med orden och inte utan vidare anklaga statliga myndigheter för att hålla på med brottslig verksamhet.

Anf. 32 MARIANNE BERG (v):

Herr talman! Återremitteringen av ärendet i går kväll av ett av regeringspartierna, det vill säga Centerpartiet via Fredrick Federley och Annie Johansson, var ett spel för gallerierna. Vi har fått tillbaka samma dokument med lite tillägg om kontroll av kontrollen.

Vi lever i en tid då de grundläggande demokratiska rättigheterna alltmer bör betraktas som en lyxprodukt. Steg för steg urholkas våra möjligheter att påverka vår vardag, skapa opinion för våra synpunkter och få leva våra privata liv utan att någon kläffingrig storebrorskaraktär kan betrakta oss i smyg.

Herr talman! På stadens gator och torg, i tunnlrar, hissar, tunnelbanevagnar, taxibilar och butiker filmas vi. Privata och samhälleliga register samkörs. Och det skapas nya företag som inte har annat syfte än att undersöka våra individuella köpvanor eller saluföra våra hemligheter. Herr talman! Jag tycker att det ska vara nog med övervakningen nu.

En sak som gör det väldigt skrämmande är att förslaget till inskränkningar i vårt öppna samhälle inte läggs fram av ondska eller som en illasinnad plan. Hade det varit så hade det varit mycket lättare att argumentera emot det. I stället begränsas vårt livsrum på grund av ren dumhet. Det finns en tro att terrorister och andra missgärningsmän, tack vare avlyssningen i etern eller i tråd, ska åka fast i parti och minut. Jag undrar vilken verklighet ni som tror detta befinner er i.

Jag som riksdagsledamot i konstitutionsutskottet ser med förfäran på hur demokratin urholkas. Denna utveckling mot ett storebrorssamhälle måste hejdas.

Vänsterpartiet anser att det strider mot våra grundlagar när det gäller den personliga integriteten. Meddelarskyddet, att vi utan risk för represalier ska kunna tala med journalister, är en förutsättning i en demokrati, liksom källskyddet, att journalisten är skyldig att skydda sin källa. Detta vill alliansen nu helt ska sopas väck. Därför har Vänsterpartiet i dag lämnat in en anmälan till konstitutionsutskottet för en granskning av betänkandet.

Att sedan driva ärendet, som gjorts i dag, på några timmar och ändra i några meningar och stycken och bara lägga till att det ska vara mer kontroll av kontrollen är ett skrämmande val som alliansen har gjort i en så här viktig fråga. Denna hantering, ska vi veta, får också stark kritik av Advokatsamfundet. Men denna liksom annan kritik struntar alliansen totalt i och vill bara så fort som möjligt instifta storebrorslagstiftningen. Kvickt ska det gå.

I dag kom ett mejl från IT-politisk förening i Danmark. Där skriver de att övervakningen är ett allvarligt slag mot befolkningen. De anser också att de ändringsförslag som under några timmar i dag har snickrats ihop inte har någon som helst betydelse eller förändrar grunden i förslaget, det vill säga, säger de, Sveriges snokande i min privata sfär.

Herr talman! En god sak är att det har visat sig vara många, många medborgare som blivit upprörda över förslaget om avlyssning som vi återigen diskuterar här i kväll. Det sker protestaktioner. Och det är bra, för sanningen behövs här i ett folkligt uppror. Vi som är demokrater måste samfällt säga ifrån och ansluta oss till kritik som funnits på bloggar och i massmedierna och rösta nej. Tillsammans kan vi kräva att det ska vara möjligt att gå oantastade och oövervakade i vårt gemensamma offentliga rum, att vi ska kunna skriva personliga tankar och brev utan att säkerhetspolisen eller den militära underrättelsetjänsten ska kunna läsa våra ord.

Med detta sagt, herr talman, yrkar jag bifall till reservationen.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ulla Andersson, Torbjörn Björlund, Josefin Brink, Egon Frid, Siv Holma, Wiwi-Anne Johansson, Amineh Kakabaveh, Kalle Larsson, Hans Linde, Elina Linna, Eva Olofsson, LiseLotte Olsson, Gunilla Wahlén och Alice Åström (alla v).

Anf. 33 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Försvarsutskottets nya betänkande är utdelat till alla i kammaren. Jag kommer att prata om det. I allt väsentligt är det identiskt med den tidigare bunten vi fick oss till handa.

I allt väsentligt kommer jag att säga samma sak som jag sade i går. Men jag ska inte läsa från protokollet från gårdagen, utan jag ska koncentrera mig på det som några företrädare för alliansen tog upp här.

Jag satt i min kammare och tittade på tv och såg där vilka som skulle tala. Det var väldigt slående att Moderaterna hade en enda företrädare, som dessutom passade på att tala först så att det inte gick att bemöta henne. Men det var ändå modigt att det fanns några företrädare från de andra partierna som försökte förklara sin ståndpunkt. Det är svårt att bortförklara den kritik som har framkommit mot förslaget med att anklaga personer som inte befinner sig vare sig i kammaren eller på läktaren för att vara pensionerade före detta chefer.

Jag ska läsa upp en lista. Den är rätt så liten, så det tar inte så lång tid. Jag undrar om folkpartisten Allan Widman tycker att någon av dessa är pensionerade. Totalförsvarets forskningsanstalts Magnus Norell riktar kritik mot förslaget, European Federation of Journalists och Journalistförbundet likaså. Tidningsutgivarna, Advokatsamfundets generalsekreterare, föreningen Ordfront, tankesmedjan Timbros chef Maria Rankka, föreningen Grävande journalister, IT-företagen inom Almega och Internetoperatören Bahnhof är också kritiska. Hur dessa ska pensioneras vet jag inte, men det kanske går att hitta något sätt. Förvisso är några av dess medlemmar pensionerade, men Sveriges Författarförbund är också emot förslaget.

Denna uppräkningslista av pensionerade före detta Säpochefer kan man fortsätta med länge. Men jag ska inte göra det utan gå över till en annan företrädare som försökte hantera denna glödheta fråga, nämligen centerpartisten Staffan Danielsson. Han säger att vi inte lever i paradiset. Med denna och liknande lagar kommer det inte att ta lång tid innan motsatsen blir verklighet.

Staffan Danielsson säger att det ligger partsintressen bakom motståndet. Vad då för partsintressen? Är det partsintressen som ligger bakom de tusentals mejl som har skickats? Är det partsintressen som ligger bakom de hundratala blogginlägg som finns på nätet? Är det partsintressen, Staffan Danielsson?

När jag tittar på vad det är för typ av integritetsskydd våra kolleger i de andra partierna har tänkt sig finns det mycket att läsa på det Internet som de nu vill bevaka och övervaka. Det finns mycket skrivet i olika dokument. Det ser vackert ut på papperet. Särskilt Centerpartiet och Folkpartiet har varit duktiga på att producera dokument där de säger sig vilja stå upp för integritetsskydd och frihet. Det är sorgligt att i dag se att dessa dokument inte är mer värda än papperet de är skrivna på.

Jag hittade en rolig liten pamflett från Nya moderaterna där det står: Vi är partiet som värnar allas frihet utan undantag.

Det var vad de nya moderaterna sade.

Själva grundinställningen gjorde försvarsministern väldigt klar för oss i går. Jag måste upprepa det han sade som jag tyckte var mest dråpligt när jag kom hem i går och funderade på vad det var han egentligen hade sagt. Jag gick in och lyssnade på det och läste sedan i protokollet. Han tyckte: Det säger sig självt att FRA inte kan massavlyssna och masslagra eftersom deras budget inte skulle räcka till.

Herr talman! Jag är helt paff! Detta handlar om så mycket mer än pengar. Frihet går inte att värdera i pengar. Det går inte att säga att din eller min frihet är värd si och så mycket; den är ovärderlig.

Jag ska inte uppta kammarens eller åskådarnas tid. Det är en viktig kväll i kväll – inte bara för att vi håller på att begrava en av de viktigaste beståndsdelarna när det gäller personlig frihet utan för att vi dessutom, trots att detta lagförslag tyvärr troligtvis kommer att gå igenom, har att hantera en annan viktig fråga. Innan vi släpps loss att göra det vill jag citera poeten Gustaf Fröding som för mer än hundra år sedan skrev följande rader:

Men strunt är strunt och snus är snus,
om ock i gyllene dosor,
och rosor i ett sprucket krus
är ändå alltid rosor.

(Applåder)

I detta anförande instämde Bodil Ceballos, Esabelle Dingizian, Jan Lindholm, Lage Rahm och Peter Rådberg (alla mp).

Anf. 34 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Jag tänker inte replikera utan vill bara att det i protokollet klart ska framgå att jag yrkar bifall till reservationen, vilket jag missade i mitt anförande.

Anf. 35 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! När jag sade partsintressen tänkte jag självklart inte på medborgarna och debattörerna. Det är väl känt att i hela denna process har det funnits revirstrider mellan myndigheter där Säkerhetspolisen är ett partsintresse. Jag vet inte hur många gånger i dessa debatter som det

har citerats uttalanden från en statstjänsteman som med liv och lust engagerat sig i debatten och varit högt uppsatt inom Säkerhetspolisen och som jag har respekt för men som töjer på verkligheten och säger saker med väldigt stora ord som ibland inte stämmer, till exempel att grundlagen inte gäller och så vidare.

Du sade, Mehmet, att jag talar mot min övertygelse. Det är en mycket stark formulering. I verkligheten är det precis tvärtom. Den här frågan är jättesvår och jag är mycket ödmjuk inför den. Det hoppas jag att du respekterar. Jag och Centerpartiet håller integriteten högt.

Jag har respekt för att journalister och ledarsidor som ska tycka till och vara opinionsbildare kan lyfta upp en fråga och vara väldigt kategoriska och fördöma det vi håller på med. Så kan det vara, även om det drar med sig människor och får dem att tro att vi är på farlig väg. Jag menar att vi inte är det. Det är en allvarlig fråga ur integritetssynpunkt, men det handlar om rikets säkerhet – det är därför vi gör denna avvägning – och om att skydda medborgarna från allvarliga yttre hot. Det gör länderna omkring oss. Vi har gjort det sedan andra världskriget. Vi tror att det tyvärr behöver göras.

Jag har varit känslös; jag är en känslomänniska. Men min övertygelse är att vi fattar rätt beslut i dag.

Anf. 36 MEHMET KAPLAN (mp) replik:

Herr talman! Jag tycker om dig, Staffan Danielsson, för att du är en känslomänniska. Med känslor besegrar vi ofta det som vi tror är kallt intellekt.

Vi är inga experter i denna riksdag, vi är lekmän. Vi har var och en våra egna områden som vi är duktiga på och sedan läser vi in oss på fakta. När jag läser in mig på fakta som Centerpartiet har producerat de senaste åren är det rätt så enkelt att se vad det är som ni egentligen tycker är viktigt. Därför smärtar det mig desto mer när jag ser och hör centerpartister tala i just denna fråga.

Jag läser innantill om personlig integritet ur partistyrelsens yttrande till riksstämman. ”Aldrig tidigare har ett skydd av den personliga integriteten varit så viktigt som det är i dag. I en tid av snabb teknologisk utveckling har det blivit viktigare att hitta verktyg för att bedöma hur långt civila och offentliga organ ska ges rätt att samla och behandla information om var och en av oss. Rätten till integritet, yttrandefrihet och rätten att granska det offentliga är grundläggande mänskliga rättigheter.”

Vidare säger Centerpartiets partistyrelse att ett samhälle byggt på rättigheter och skyldigheter, både för staten men också för medborgaren innebär också en skyldighet att hantera de uppgifter man behandlar på ett rättssäkert sätt. Det handlar också om en rätt för den enskilde att veta vilka uppgifter som samlas in. Den personliga integriteten är en mänsklig rättighet som enbart får inskränkas om det är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

Hur kan Staffan Danielsson förklara dessa ord? När jag pratar om att vissa personer inte talar av egen övertygelse nämnde jag inte Staffan Danielssons namn. Men det var du som gjorde det.

Anf. 37 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Rätt citerat, Mehmet Kaplan. Du missade vårt öppenhetsmanifest som vi är stolta över och som vi lade fram inför valet. Där säger vi att signalspaning innebär integritetsintrång och är en mycket svår fråga.

Det är just för att den här frågan innebär allvarliga integritetsintrång som det är så svårt för oss centerpartister att ta ett beslut. Det enda som gör att vi tyvärr och motvilligt gör det när vi sitter i en regering tillsammans med tre goda allianspartier där det också finns samma känslor är att vi har ett ansvar att skydda medborgarna mot yttre hot och att skydda rikets säkerhet.

Vi står för integriteten. Var så säker. Vi har med den i allt vi gör, men vi tvingas göra avvägningar i den värld vi lever i.

Peter Rådberg antydde att vi inte lever i paradiset utan är på väg till helvetet, vilket jag tycker är väldigt starka ord. Vi lever i ett bra Sverige. Det har varit bra även under det förra århundradet. Det har utvecklats väl. Vi håller på att vända Sverige till något ännu bättre. Arbetslösheten ökar i världen. I Sverige håller vi den stången tack vare en utomordentlig ekonomisk politik.

Den här frågan tvingas vi leva med och hantera på bästa sätt. Centerpartiet och jag brinner för de här frågorna.

Jag vill fråga Mehmet Kaplan: Behöver det här lilla landet i världen verkligen inget försvar? Behöver det verkligen ingen underrättelseinhämtning?

Anf. 38 MEHMET KAPLAN (mp) replik:

Herr talman! Försvarsberedningen, där både vi och ni sitter, har kommit fram till väldigt viktiga och bra förslag på hur vi ska anpassa Sveriges försvar till att vara modernt, anpassat efter det nya globaliserade samhället, den lilla by vi lever i, och hur vi ska kunna hantera de nya utmaningar som finns där.

Samtidigt handlar det ändå om den lag vi tar i dag. Jag lider med dig Staffan Danielsson. Jag tror att du är det du säger dig vara, nämligen en känslomänniska. Det är jättesynd att du och flera i ditt parti med dig har hamnat i den situationen. Vi ser att det är en fråga som ekar här. Den har inte fått något svar. Du kommer heller inte att kunna ge mig svar. Varför så bråttom? Varför har vi så bråttom med detta? Varför kunde vi inte tillsätta en utredning för att se vad det är som FRA ska hålla på med och inte bara som ministern skylla på att FRA inte har tillräckligt mycket pengar för att kunna avlyssna och masslagra all data?

Den frågan har alliansens företrädare varit oss i oppositionen skyldig. Det är synd att ni inte har kunnat svara på den.

När du som företrädare för ett liberalt parti pratar om dina allianssystem är det den här pamfletten som jag återigen ser framför mig. Det är de nya moderaterna som i dag inte ens ställde upp och tog debatten utan bara proklamerade vad vi skulle prata om: Vi är partiet som värnar allas frihet utan undantag.

Anf. 39 LAGE RAHM (mp):
Herr talman! Jag vill bara påminna om att man ska vara väldigt var-
sam innan man inskränker människors fri- och rättigheter.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

FöU15 Lag om signalspaning m.m. (förnyad behandling)

1. utskottet

2. res. (s, v, mp)

Votering:

143 för utskottet

138 för res.

1 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 80 m, 23 c, 21 fp, 19 kd

För res.: 105 s, 1 fp, 19 v, 13 mp

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 25 s, 17 m, 6 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 6 mp

Avslutning

3 § Avslutning

Anf. 40 TALMANNEN:

Ärade ledamöter! Fyra ledamöter har valt att lämna riksdagen under våren.

Vänsterpartiets Pernilla Zethraeus kom in i riksdagen vid valet 2006. Dessförinnan hade hon varit partisekreterare för Vänsterpartiet under sex års tid och ledamot i partistyrelsen i åtta år. Pernilla var under sin tid i riksdagen ledamot i det sammansatta utrikes- och konstitutionsutskottet. Hon lämnar nu riksdagen efter en längre tids sjukdom.

Moderaternas Sten Nordin kom in i riksdagen vid valet 2006.

Dessförinnan hade han suttit som ledamot i kommunstyrelsen i Stockholms stad sedan 1994. År 1998 utsågs han till gatu- och fastighetsborgarråd.

Med sitt stora intresse för trafik- och infrastrukturfrågor var det inte så konstigt att Sten Nordin i riksdagen tog plats i trafikutskottet. Trots sin korta tid där hann han verkligen ta plats och göra avtryck.

I slutet av april återvände Sten Nordin till Stockholms stadshus, den här gången som finansborgarråd.

Catharina Elmsäter-Svärd kom in i riksdagen som ersättare 1996 och fick året därpå en ordinarie riksdagsplats för Moderaterna. Under sin tid som riksdagsledamot var hon bland annat ordförande i miljö- och jordbruksutskottet 2003–2006 och ordförande i arbetsmarknadsutskottet 2006–2008 samt ledamot i utbildnings- och trafikutskotten.

Efter valet 2006 blev Catharina Elmsäter-Svärd vice gruppleadare.

Meritlistan vittnar om att Catharina har varit en av de mest framträdande ledamöterna i den moderata riksdagsgruppen under det gångna decenniet.

Catharina beskrivs som en mycket skicklig ledare, alltid påläst och med en förmåga att ställa rätt frågor vid rätt tillfällen.

Som utskottsordförande var Catharina Elmsäter-Svärd starkt drivande för att arrangera publika utfrågningar. Hon ledde också dessa på ett mycket professionellt sätt, inte minst när det gällde att kommunicera utfrågningarna till publiken. Hon var helt enkelt ovanligt skicklig på att göra bra tv-utfrågningar – kanske en ny karriär. På detta sätt bidrog Catharina säkert till att öka allmänhetens intresse för riksdagens arbete.

För en ordförande i ett utskott är det ofta själva ordföranderollen, inte enskilda sakfrågor, som står i fokus.

En fråga som dock låg Catharina särskilt varmt om hjärtat i miljö- och jordbruksutskottet var utvecklingen av landsbygden.

Catharina beskrivs som en lugn och saklig debattör. När hon ibland blir arg kan man ofta märka det genom att hon stryker på läpparna med ett läppstift i en skarpare röd ton.

Catharina Elmsäter-Svärd är sedan i vintras finanslandstingsråd och ordförande i landstingsstyrelsen i Stockholms läns landsting.

Socialdemokraternas Britt Bohlin Olsson lämnar riksdagen efter nästan 20 år. Hon var här en tid som ersättare redan 1982, men kom in som ordinarie ledamot i samband med valet 1988.

Försvars- och säkerhetspolitik var det som stod i fokus under Britts första mandatperioder i riksdagen. Hennes tid i försvarsutskottet präglades av stora geopolitiska förändringar i vårt närområde och många tuffa beslut om försvaret.

Inom försvarspolitiken lade Britt stor tonvikt vid det försvarsindustriella elementet.

Britts hjärta kom att slå lite extra för flygvapnet, och hon sägs vara den enda personen utanför försvaret som flugit med i alla de fyra senaste stridsplanen – från Lansen till JAS 39 Gripen.

År 2001 utsågs Britt Bohlin Olsson till gruppleadare och blev då naturligt mer av en allmänpolitiker.

Av partikamraterna beskrivs Britt som en väldigt tillgänglig, lyssnande och medkännande gruppleadare.

Det var sällan man såg Britt sitta ensam, utan hon sågs ständigt omgiven av grupper av kolleger. Oftast tycktes stämningen vara uppsluppen.

Jag som har haft förmånen att lära känna Britt genom mötena med gruppledarna och riksdagsstyrelsen kan vittna om en person som mycket konstruktivt har bidragit till att utveckla riksdagens organisation och arbetsformer.

Britt ville oftast noga lyssna in andras ståndpunkter och argument innan hon lade sig i diskussionerna. Detta lyssnande förhållningssätt är särskilt uppskattat när man företräder riksdagens största parti.

Jag vill särskilt lyfta fram Britt Bohlin Olssons engagemang för jämställdhetsfrågorna. Britt har gjort en stor insats för att synliggöra dessa frågor, och det var mycket tack vare henne som det mer systematiska arbetet med att förbättra jämställdheten i riksdagen tog fart under förra mandatperioden.

Avslutning

De sociala villkoren för ledamöterna, liksom frågor om hot, trakasserier och våld, är något som har engagerat henne mycket.

Nu har riksdagsuppdraget bytts mot uppdraget som landshövding i Jämtland. Jag hoppas att hon kommer att trivas med uppdraget, även om det numera inte finns någon flygflottilj i närheten.

På riksdagens vägnar vill jag tacka Britt Bohlin Olsson, Catharina Elmsäter-Svärd, Sten Nordin och Pernilla Zethraeus för deras mångåriga insatser i riksdagen.

(Applåder)

Riksdagen har under det gångna året ytterligare något stärkt sin centrala roll som debattarena och politisk mötesplats. Då tänker jag inte bara på FRA-debatten utan även på att vi har ett nytt interpellationsrekord i riksdagen. Nu har vi interpellationsdebatter i princip året runt.

Vi har dessutom fått utökade sändningar i tv, i SVT 24 men även i SVT 2 och TV 4 och i webb-tv. Numera sänds ungefär 70 procent av kammarens debatter i någon tv-kanal och alltid i webb-tv med i genomsnitt 100 000 tittare.

Vi har dessutom haft ett stort antal öppna utskottsutfrågningar – över 50 stycken. Det är ovanligt många och därmed ovanligt publikt. Även många av dessa sänds i tv.

Dessutom har riksdagen spelat en ganska stor roll som internationell mötesplats. Vi har haft ett flertal högnivåmöten, seminarier och anföranden. Jag tänker på nobelpristagarna Pachauri och Al Gore, Liberias president Ellen Johnson Sirleaf – Afrikas första valda kvinnliga president – EU-kommissionens ordförande Barroso, Turkiets premiärminister Erdogan, Arabförbundsdagen, Africa Day, flera Europarådsmöten med mera.

Jag noterar även att våra plenifria veckor fungerar väl. Vi har fått en spridning av utskottsresorna och även av resorna utomlands och har på det sättet bättre och effektivare kunnat utnyttja tiden.

Många av er har dessutom under det gångna året varit mycket flitiga med att ta emot skolklasser. Vi kan nu även notera att gymnasieskolor kan ansöka om resebidrag för att komma till riksdagen. Jag tänker särskilt på dem som har en lite längre väg att åka. Det första resebidragsbesöket blir i september. Man kommer då från Gränsälvs gymnasiet i Övertorneå.

I debatten i kammaren har klimatfrågorna varit stora men även i riksdagsstyrelsen. Riksdagen är nu på väg att få ett miljöledningssystem. Det är meningen att riksdagsförvaltningen till den 1 juli 2009 ska miljöcertifiera oss med ISO 14001. Det är även fråga om att klimatkompensera ledamöters och tjänstemäns flygresor.

Vi kommer även att genom ersättningslagen möjliggöra att för beslut om resor gäller inte bara tids- och kostnadsskäl utan också, med dessa, likställda miljöskäl för val av färdtjänst.

Det har också klargjorts att anslaget 90:2 får användas för klimatkompensation – detta för att på det sättet leva upp till en del av de krav som ställs.

Vår taxileverantör kommer att prioritera att i första hand välja miljöbil för att på det sättet ytterligare markera riksdagens ansvarstagande.

Jag noterar även att kaffe i kammaren har varit i gång under några år. En gång hade vi 200 vackra muggar med kronor på. Efter en vecka i tjänst med de muggarna hade 193 av de 200 försvunnit, och efter ytterligare en vecka fanns ingen mugg kvar.

Jag kan avslöja att vi till hösten har införskaffat 1 200 nya muggar. De kommer att vara vackra, med kronor på men inte, som jag själv hade velat, märkta med ”Stulen från kammarfoajén” utan märkta med ”Tillhör kammarfoajén” både fram och bak. Muggarna kommer att finnas i blått utförande för köp, medan de muggar har ett djärvt grått utförande, för att matcha kammarens matta, som är tillägnade kammarfoajén.

Under året har vi även i bred partipolitisk enighet ägnat oss en hel del åt säkerhetsfrågorna. Ni kommer säkert att märka att vi under sommaren bygger om huvudentrén och att det kommer att störa en del även in i september.

Vi har också fått ett väl fungerande pressrum som fått en hel del uppmärksamhet och beröm även utanför huset.

Riksdagsstyrelsen håller på med att stegvis modernisera sina arbetsformer och tar även del av att man inte bara är en riksdagsstyrelse för kammarens arbete utan också är en verksamhetsstyrelse för institutionen riksdagen som är en ganska stor arbetsplats.

Ledamöternas pensioner är på väg att moderniseras. Ett förslag är under utarbetande för remissförfarande. Vi hoppas på att kunna gå i mål under kommande riksdagsår med beslut i kammaren om detta.

Till sist vill jag tacka ledamöterna för det gångna året. Jag tycker att det har varit en god stämning i kammaren trots att debatten har varit mycket het. Jag vill också tacka gruppledarna och övriga ledamöter i riksdagsstyrelsen för ett både tidsödande och mycket konstruktivt arbete som lett till att vi har kommit fram i ett antal svåra frågor. Jag vill även rikta ett tack till förvaltningen med riksdagsdirektören i spetsen för ett gott stöd under året och för ett hängivet arbete.

Det har varit arbetsbetungande perioder, och det har varit arbetsintensivt och i viss mån ovisst intill sista dagen.

Detta är sista gången det här riksdagsåret som kammaren i sin helhet är samlad. Även om många av oss har ett snabbt återseende i morgon kl. 09.00 då interpellationsdebatterna fortsätter, eller nästa vecka då vi också har interpellationsdebatter, eller under Almedalsveckan, eller den 1 augusti då man ånyo kan avlämna interpellationer, eller då de första höstinterpellationerna, den 14 augusti, debatteras i kammaren eller kanske först vid det offentliga öppnandet här i kammaren i mitten av september vill jag nu när alla är samlade tillönska kammarens alla ledamöter en god sommar med lagom mycket arbete och väljarkontakter men också en medvetenhet om att ingen har full semester, för semester har inte ledamöter. Vi är alltid i tjänst. Trevlig sommar!
(Applåder)

Anf. 41 Tjänstgörande ålderspresidenten MARGARETA ISRA-ELSSON (s):

Herr talman! Så stundar sessionsfri sommar. Såga ned sammanträdet vid sommarstugan, slappna av, slöa.

En spindel spinner. Spyflugan surrar. Svävande svala och skuttande sädesärla. Sysslolösa sjusovare. Snart stor släktsammankomst – svärmor, svärfar, syster och svåger. Skynda! Staket ska spikas. Terrass ska skapas, allt till självkostnadspris. Stress, svett, straffarbete.

Så trädgården. Slit med sekator, spade och skottkärra. Sticklingar och sättpotatis. Stenparti och spaljé. Spirea, stormhatt, solros och syren. Sönen surar, sysslolös. Spela Skattkammarön eller sten, sax och påse – stenålder! Lite sightseeing kanske, se Skokloster, Sofiero eller Skansen – sällan!

Solens strålar steker. Stranden uppsökes. Sandaler och shorts. Sarong och solglasögon. Sandlott, parasoll, surfare och skvalmusik. Småflickor skrattar, skuttar och studsar. Skrubbsår, Salubrin och solskyddsfaktor.

Skärgården svalkar. Segelbåt och skuta. Skvimp och skvalp och spejande styrman. Sätt stockankare! Spisning serveras i sittbrunnen.

Sill, sardin, strömming och en sejdel. Smör, Svecia och snaps, sädesbrännvin.

Sallad, selleri och sandwich. Småvarmt, spett och starka korvar.

Smultron, smulpaj, strutglass med strössel. Stopp! Servett, spy.

Skogen ska besökas för att söka svamp. Storstövlar och ryggsäck på. Men inte minsta sopp till supén. I stället samlas skarorna vid storbildskärmen. Sveriges Television sänder sommar-OS. Cyklisterna, simmare och stavhoppare. Heja Sverige! säger supportern.

Sedan är sommaren slut. Somliga har språkstudier och studieresor. Sammanträdestiderna stundar i september.

Till dess säger jag bara till talmannen, till vice talmannen, till riksdagsdirektören, till kammar-, utskotts- och partikanslierna samt till all övrig personal här i riksdagen: Farväl, farväl, vi komma väl snart igen. Från oss alla till er alla en riktigt skön sommar!
(Applåder)

Meddelande om morgondagens sammanträde

Talmannen meddelade att morgondagens sammanträde endast avsåg interpellationssvar.

4 § Bordläggning

Prot. 2007/08:132
18 juni

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2007/08:162 Ändring i lagen om lägenhetsregis-
ter

2007/08:Fi16 av Egon Frid m.fl. (v)

med anledning av prop. 2007/08:163 Åtgärder för att utreda vissa sam-
hällsfärliga brott, m.m.

2007/08:Ju37 av Alice Åström m.fl. (v)

5 § Kammaren åtskildes kl. 21.39.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Beslut om sammanträdet	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
2 § Lag om signalspaning m.m. (förnyad behandling)	1
Försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU15	1
Anf. 2 KARIN ENSTRÖM (m)	1
Anf. 3 ANDERS KARLSSON (s)	2
Anf. 4 ALICE ÅSTRÖM (v)	3
Anf. 5 PETER RÅDBERG (mp)	5
Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c)	6
Anf. 7 PETER RÅDBERG (mp) replik	8
Anf. 8 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	8
Anf. 9 PETER RÅDBERG (mp) replik	9
Anf. 10 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	9
Anf. 11 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	10
Anf. 12 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	10
Anf. 13 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	11
Anf. 14 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	11
Anf. 15 ALLAN WIDMAN (fp)	12
Anf. 16 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	13
Anf. 17 ALLAN WIDMAN (fp) replik	13
Anf. 18 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	14
Anf. 19 ALLAN WIDMAN (fp) replik	14
Anf. 20 PETER RÅDBERG (mp) replik	15
Anf. 21 ALLAN WIDMAN (fp) replik	15
Anf. 22 PETER RÅDBERG (mp) replik	16
Anf. 23 ALLAN WIDMAN (fp) replik	16
Anf. 24 ANDERS KARLSSON (s) replik	17
Anf. 25 ALLAN WIDMAN (fp) replik	17
Anf. 26 ANDERS KARLSSON (s) replik	18
Anf. 27 ALLAN WIDMAN (fp) replik	18
Anf. 28 ELSE-MARIE LINDGREN (kd)	19
Anf. 29 GUNILLA WAHLÉN (v)	19
Anf. 30 LAGE RAHM (mp)	20
Anf. 31 TALMANNEN	23
Anf. 32 MARIANNE BERG (v)	23
Anf. 33 MEHMET KAPLAN (mp)	24
Anf. 34 ANDERS KARLSSON (s) replik	25
Anf. 35 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	25
Anf. 36 MEHMET KAPLAN (mp) replik	26
Anf. 37 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	27
Anf. 38 MEHMET KAPLAN (mp) replik	27
Anf. 39 LAGE RAHM (mp)	28
Beslut	28
FöU15 Lag om signalspaning m.m. (förnyad behandling)	28
3 § Avslutning	28
Anf. 40 TALMANNEN	28

Anf. 41 Tjänstgörande ålderspresidenten MARGARETA ISRAELSSON (s).....	32
Meddelande om morgondagens sammanträde.....	32
4 § Bordläggning.....	33
5 § Kammaren åtskildes kl. 21.39.....	33

Prot. 2007/08:132
18 juni
